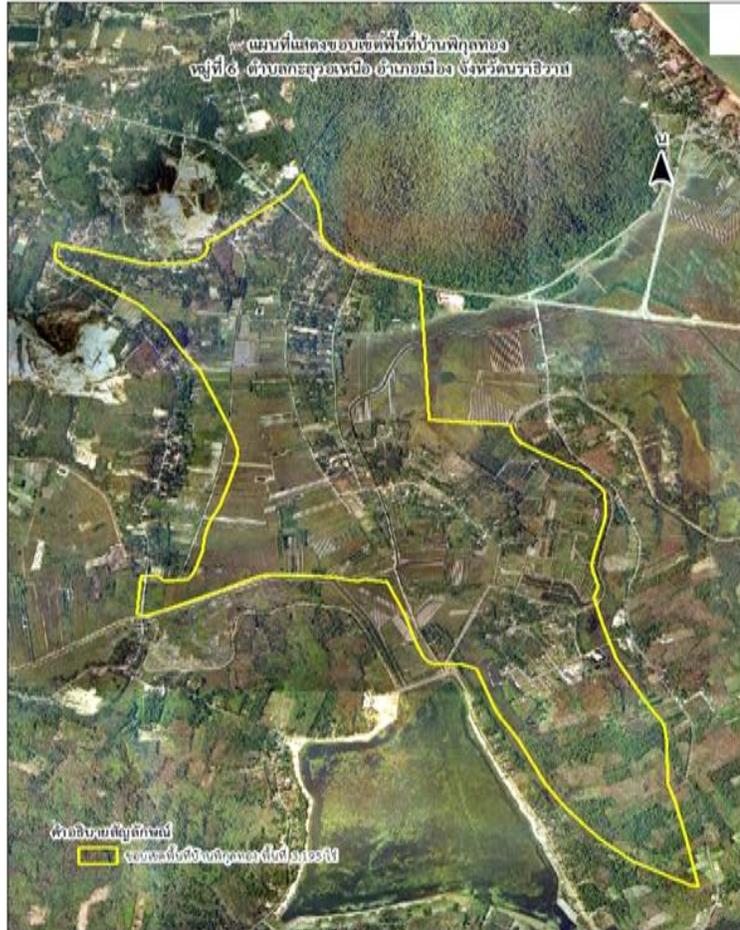

บ้านพิกุลทอง หมู่ที่ ๖ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

๑. ข้อมูลทั่วไป

บ้านพิกุลทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เนื้อที่ ๓,๑๙๕ ไร่ มีประชากรทั้งหมด ๓๐๓ ครัวเรือน จำนวน ๑,๐๔๒ ราย เป็นชาย ๓๙๒ ราย หญิง ๖๕๐ ราย นับถือศาสนาพุทธ ๘๗๙ ราย และนับถือศาสนาอิสลาม ๑๖๓ ราย สถานที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ่างเก็บน้ำบ้านพิกุลทอง วัดพิกุลทอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพิกุลทอง เทศบาลตำบลกะลุวอเหนือ สายคลองบ้านพิกุลทอง-ยาปี โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เข้าไปดำเนินการพัฒนาพื้นที่ส่วนที่เป็นพื้นที่ลุ่มเพื่อให้เกษตรกรสามารถปลูกพืชผักไม้ผลได้ โดยได้ส่งเสริมการทำนาและแปลงเกษตรผสมผสาน แต่เนื่องจากสภาพดินส่วนใหญ่ในพื้นที่ลุ่มเป็นดินเปรี้ยวจัดและเป็นดินอินทรีย์ที่มีการยุบตัวค่อนข้างสูง โดยการให้คำแนะนำขุดยกร่องและขุดแปลงผสมผสานปลูกพืชผักผสมผสานในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด

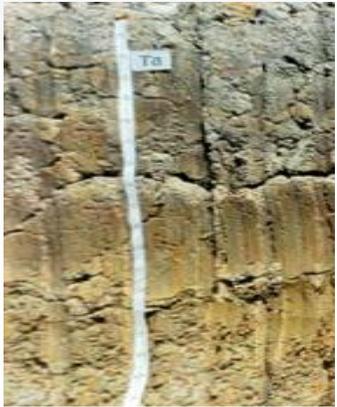

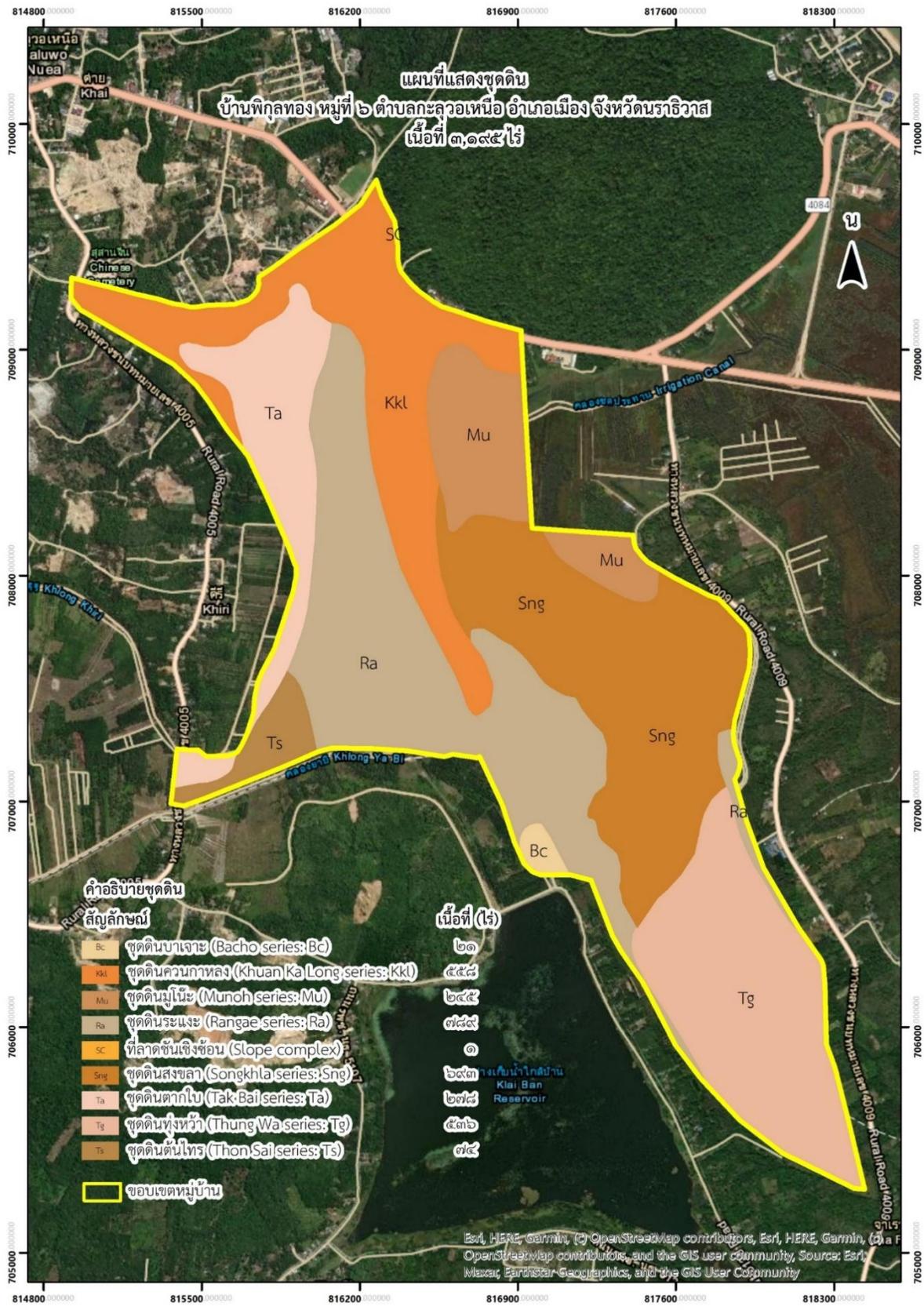
๒. สภาพพื้นที่

บ้านพิบูลทอง มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงภูเขา เนื้อที่ ๒,๗๖๑ ไร่ เป็นที่ราบลุ่ม เนื้อที่ ๔๓๔ ไร่ มีการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงภูเขาเป็นที่อยู่อาศัยของเกษตรกรปัจจุบันเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่มาทำการเกษตรบริเวณในพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงภูเขาเพิ่มมากขึ้น ประกอบด้วยชุดดิน จำนวน ๘ ชุดดิน คือ ชุดดินบาเจาะ ชุดดินควนกาหลง ชุดดินมูโน๊ะ ชุดดินระแงะ ชุดดินสงขลา ชุดดินตากใบ ชุดดินทุ่งหว้า และชุดดินต้นไทร ดังนี้

ชุดดิน	ลักษณะชุดดิน	รูปชุดดิน
ชุดดินบาเจาะ (Bc)	เป็นดินทรายลึกลงมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๕ - ๖.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๐ - ๖.๕) ตลอดหน้าตัดดินข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และขาดแคลนน้ำ เหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกมะพร้าว มะม่วงหิมพานต์และสับปะรด	
ชุดดินควนกาหลง (KKL)	เป็นดินร่วนละเอียดลึกลงมากดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาลปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๐ - ๖.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายขนาดปานกลางหรือหยาบมีสีน้ำตาลและระหว่างความลึก ๕๐ - ๑๐๐ ซม. มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหยาบถึงหยาบมากมีสีน้ำตาลสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองปนน้ำตาลปะปนกับสีแดงปนเหลืองปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕ - ๕.๕) ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินเป็นดินปนทรายและสภาพพื้นที่มีความลาดชันหน้าดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายและขาดแคลนน้ำ	
ชุดดินมูโน๊ะ (Mu)	เป็นดินเหนียวละเอียดลึกลงมากดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวถึงเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะมีสีดำหรือสีน้ำตาลปนเทาปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH ๔.๕ - ๕.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแฉะมีจุดประสีเหลืองสีน้ำตาลและมี	

	<p>จุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบจาโรไซต์ (jarosite mottles) ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดรุนแรงมากที่สุด (pH ๓.๕-๔.๐) และดินล่างชั้นถัดไปช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นดินเลนสีเทา มีสารประกอบกำมะถัน (pyrite: FeS๒) มาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อยมีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (๕.๐-๖.๕) ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีโครงสร้างแน่นทึบและเป็นกรดจัดมากเนื่องจากสารประกอบกำมะถันมีธาตุอะลูมิเนียมเหล็กและแมงกานีสถูกละลายออกมามากจนเป็นพิษต่อพืชธาตุฟอสฟอรัสถูกตรึงพืชดูดไปใช้ไม่ได้ดินมีโครงสร้างแน่นทึบและมีน้ำแช่ขัง</p>	
<p>ชุดดินระแงะ (Ra)</p>	<p>เป็นดินลึกดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนมีสีดำหรือเทาปนดำเนื่องจากมีอินทรีย์วัตถุมากดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้งสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเหลืองและถัดลงไปถึงความลึกตั้งแต่ ๕๐ - ๑๐๐ ซม. มีลักษณะเป็นดินเลนสีเทาปนน้ำเงินที่มีสารประกอบกำมะถัน (pyrite: FeS๒) มากจัดเป็นดินเปรี้ยวจัดที่กำลังมีกรดกำมะถันเกิดขึ้น (actual acid sulfate soil) ดินนี้ไม่มีจุดประสีเหลืองฟางข้าว (jarosite mottles) มีความสามารถในการอุ้มน้ำดีดินนี้จะเป็นกรดเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วถ้ามีการทำให้ดินแห้งเป็นระยะเวลาสั้นและติดต่อกันหลายๆปี</p>	
<p>ชุดดินสงขลา (Sng)</p>	<p>เป็นดินลึกมากดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลืองดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาลหรือสีเหลืองตลอดชั้นดินปฏิกริยาดิน เป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH ๔.๕ - ๕.๕) ตลอดหน้าตัดดิน</p>	

<p>ชุดดินตากใบ (Ta)</p>	<p>เป็นดินลึกลับมากดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย แปรหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแปรที่มีสีเทาดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแปรหรือดินร่วนปนดินเหนียวมีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลตลอดชั้นดิน และอาจพบจุดประสีแดงในดินชั้นล่างถัดลงไปอาจพบชั้นดินตะกอนน้ำทะเลในระดับความลึกที่ลึกกว่า ๑๒๕ ซม. ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH ๔.๕ - ๖.๐)</p>	
<p>ชุดดินทุ่งหว้า (Tg)</p>	<p>เป็นดินลึกลับดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง (pH ๕.๕ - ๖.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหยาบถึงหยาบมากมีสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH ๔.๕ - ๕.๕)</p>	
<p>ชุดดินตันไทร (Ts)</p>	<p>เป็นดินลึกลับดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH ๔.๕ - ๕.๕) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายมีสีเทา มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลือง และดินชั้นล่างถัดไประหว่างความลึก ๕๐ - ๑๐๐ ซม. จะพบชั้นดินตะกอนน้ำทะเลที่มีสารประกอบซิลไฟด์ อยู่สูงปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง (pH ๕.๕ - ๖.๐)</p>	

๓. การส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ โดยได้ดำเนินการจัดทำโครงการของงบประมาณทั้งในเรื่องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ อาทิ การฝึกอบรม สาธิตในพื้นที่ พร้อมสนับสนุนปัจจัยการผลิต ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ดูงานในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองและประกอบอาชีพการเกษตรอย่างยั่งยืน และพึ่งตนเองได้ โดยดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๖-๒๕๖๗ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๓.๑ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๓ (ขุดคู-ยกร่อง) เนื้อที่ ๑,๐๒๙.๕๐ ไร่ จำนวน ๔๗ ครัวเรือน

๒) ก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางลำเลียง เพื่อเป็นเส้นทางสัญจรและลำเลียงผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๑๒.๖ กิโลเมตร

๓) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยการปลูกหญ้าแฝก บริเวณขอบถนน ไหล่ทางริมคลอง สาธารณะ จำนวน ๒๐,๐๐๐ กล้า

๓.๒ อบรมหลักสูตร

๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดการสวนไม้ผลคุณภาพแบบครบวงจร จำนวน ๕ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการเพาะเห็ดในถุงพลาสติกเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๕ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงสัตว์ปีก (ไก่/เป็ด) จำนวน ๔ ราย

๔) เกษตรกรได้รับการอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๘ ราย

๕) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงปลาหมอในกระชังในบ่อดินเปรี้ยวที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน ๘ ราย

๖) เกษตรกรได้รับการอบรมการธาตุอาหารปาล์มน้ำมันในพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ ศูนย์สาขา และพื้นที่พระราชดำริให้ดำเนินการ จำนวน ๒๐ ราย

๓.๓ การสาธิตในพื้นที่

๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด จำนวน ๕ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๘๐ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุป้อนเพื่อปรับปรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น) จำนวน ๑๐๕ ราย

๔) เกษตรกรได้รับการสาธิตการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่แปลงเกษตรและพื้นที่ขุดยกร่อง เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ดิน จำนวน ๕ ราย

๓.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมักพืชปุ๋ยสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน สำหรับใช้ในแปลงเกษตรปลูกพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล จำนวน ๙๑ ครัวเรือน

๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักบริโภคในครัวเรือน ปลอดภัยจากสารพิษ และจำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๑๖ ครัวเรือน

๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช (กิ่งพันธุ์ ฝรั่ง มะนาว มะพร้าว ส้มโอ) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณบ้าน และพื้นที่แปลงเกษตร จำนวน ๓๔ ครัวเรือน

๔) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลา (ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน) เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชังและบ่อดิน จำนวน ๑๑ ครัวเรือน

๕) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ (ไก่ เป็ด) จำนวน ๔ ครัวเรือน

๓.๕ การศึกษาดูงาน

๑) เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาการดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด (พัทลุง ตรัง สงขลา) จำนวน ๕ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จภายในจังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒๗ ครัวเรือน

๔. ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่บ้านพิกุลทอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพทางการเกษตร เพิ่มศักยภาพให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาพื้นที่เกษตรของตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีผลการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ดังนี้

๔.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการปรับสภาพพื้นที่ ปรับรูปแปลงนาลักษณะที่ ๓ (ขุดคูยกร่อง) เนื้อที่ ๖ ไร่ จำนวน ๒ ครัวเรือน

๒) ธรนรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (แปลงขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อปลูก) จำนวน ๔ ไร่

๔.๒ อบรมหลักสูตร

๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดการธาตุอาหารปาล์มน้ำมันในพื้นที่ หมู่บ้านรอบศูนย์ศูนย์สาขา และพื้นที่พระราชดำริให้ดำเนินการ จำนวน ๖ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการเพิ่มประสิทธิภาพพื้นที่การปลูกพืชผักพืชไร่และไม้ผลบนพื้นที่ขุดยกร่อง จำนวน ๖ ครัวเรือน

๔.๓ การสาธิตในพื้นที่

๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดินก่อนการปลูกพืช จำนวน ๑ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปรับปรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ และหินปูนฝุ่น) จำนวน ๑๐ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการผสมปุ๋ยใช้เอง จำนวน ๖ ราย

๔.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงดิน (ปุ๋นขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมัก พีชปุ๋ยสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินทรายและดินเปรี้ยว เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินในแปลงเกษตรสำหรับการปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล จำนวน ๖ ครัวเรือน

๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก อาทิ ถั่วพู ถั่วพักยาว ข้าวโพด และอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักบริโภคในครัวเรือนปลอดภัยจากสารพิษ และจำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๓ ครัวเรือน

๕. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๕.๑ การประกอบอาชีพ บ้านพิgulทอง มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๓๐๓ ครัวเรือน ประชากรมีการประกอบอาชีพแบ่งเป็น อาชีพภาคการเกษตร จำนวน ๖๐ ครัวเรือน (๒๔.๑๐%) ซึ่งทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน ๒๑ ครัวเรือน (๓๕%) เกษตรเชิงเดี่ยวจำนวน ๓๙ ครัวเรือน (๑๕.๖๖%) และอาชีพนอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๓๙ ครัวเรือน (๕๕.๘๒%) โดยมีการประกอบอาชีพเกษตรมากที่สุด รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รับราชการ/ลูกจ้างของรัฐ ค้าขาย พนักงานเอกชน และอาชีพอื่นๆ

๕.๒ รายได้ประชากร จากการสำรวจข้อมูลรายได้เฉลี่ยประชากรบ้านพิgulทอง (๒๕๙ ครัวเรือน) ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิgulทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ ๒๔๗,๗๘๔ บาท/ครัวเรือนปี ซึ่งมีประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๑๔๙ ครัวเรือน (๕๙.๘๔) และมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๑๐๐ ครัวเรือน (๔๐.๑๖%) ส่วนประชากรที่มีการประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก มีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๕.๓ กลุ่มอาชีพ จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่บ้านพิgulทองของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิgulทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า มีกลุ่มอาชีพ จำนวน ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มปลูกผักบริเวณบ้านเพื่อบริโภค จำนวน ๒๗ ราย กลุ่มปลูกผักเพื่อการค้า จำนวน ๑๐ ราย กลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑๗ ราย และกลุ่มสัจจะหมู่บ้าน จำนวน ๕๐ ราย

๖. การใช้ประโยชน์

บ้านพิgulทอง มีเนื้อที่ทั้งหมด ๓,๑๙๕ ไร่ โดยแบ่งเป็น ๑) พื้นที่ใช้สอย จำนวน ๒,๑๐๒ ไร่ เช่น การปลูก ไม้ผล/ไม้ยืนต้นผสมผสาน ๘๑๕ ไร่ ยางพารา ๗๑๐ ไร่ ปาล์มน้ำมัน ๕๙๔ ไร่ มะพร้าว ๑๑๘ ไร่ พืชผักผสมผสาน ๑๐๑ ไร่ และอ้อย ๘๐ ไร่ ๒) พื้นที่ทิ้งร้าง/สามารถใช้ประโยชน์ได้ จำนวน ๔๑๖ ไร่ เช่น พื้นที่นาร้าง ๓๒๓ ไร่ และพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม/พรุเสื่อมโทรม ๙๓ ไร่ และ ๓) พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน ๖๗๗ ไร่ เช่นชุมชน/สถานที่ราชการ ๖๓๕ ไร่ เขาตันหยง ๒๔ ไร่ แหล่งน้ำ ๑๘ ไร่

